

I N F O R M A C I J A

o suverenitetu Republike Hrvatske na unutrašnjim morskim vodama Bosne i Hercegovine

Pomorski zakonik Republike Hrvatske, „*koji je donio Hrvatski sabor na sjednici 8. prosinca 2004. godine*“, je proglasio Predsjednik Republike Hrvatske 14. decembra 2004. godine (objavljeno u Narodnim novinama, Sl. list br. 181/2004 od 21.12.2004.). Ovim Zakonom je utvrđeno da: „*Stupanjem na snagu ovoga Zakonika prestaje važiti Pomorski zakonik (»Narodne novine« broj 17/94., 74/94. i 43/96.) osim odredaba o upisu brodova...*“

Iako je, prestao da važi Pomorski zakonik, „*koji je donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici dana 27. siječnja 1994. godine*“, a Predsjednik Republike Hrvatske isti proglasio 02. februara 1994. godine (objavljeno u NN, Sl. list br. 17/1994 od 7.3.1994.), odredbe ovog Zakona koje se odnose na činjenicu da je Republika Hrvatska proglasila svoj državni suverenitet na pomorskoj teritoriji Bosne i Hercegovine, suštinski su ostale nepromijenjene do danas. Sve te odredbe starog zakona su prenesene u Pomorski zakonik (NN broj 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15, 17/19) i na snazi su još i danas.

Tako je nastalo današnje spomenje dvije obalne države u vezi pomorstva, pomorskih prava, suvereniteta i teritorijalnog integriteta, a uzrokovano je odredbama ovog zakona, posebno članovima: 1, 6, 7 i 18.

Za ovu informaciju bitni dijelovi navedenih članova Zakona su citirani u nastavku, te su nakon komentara u vezi Ugovora o granici između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske, dati zaključci ove informacije.

Dio prvi OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Odredbama ovoga Zakonika utvrđuju se morski i podmorski prostori Republike Hrvatske i uređuju pravni odnosi u njima, sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, zaštita i očuvanje prirodnih morskih bogatstava i morskog okoliša, osnovni materijalnopравни odnosi u pogledu plovnih objekata, ugovorni i drugi obvezni odnosi koji se odnose na brodove, upise plovnih objekata, ograničenje brodareve odgovornosti, ovrha i osiguranja na brodovima.

Dio drugi MORSKI I PODMORSKI PROSTORI REPUBLIKE HRVATSKE

Glava I. OPĆA ODREDBA

Članak 6.

- (1) Suverenitet Republike Hrvatske na moru prostire se na unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske, na zračni prostor iznad njih te na dno i podzemlje tih morskih prostora.

Glava II. UNUTARNJE MORSKE VODE

Članak 7.

- (1) *Unutarnje morske vode Republike Hrvatske obuhvaćaju:*
1) *luke i zaljeve na obali kopna i otoka,*

2) dijelove mora između crte niske vode na obali kopna i ravne polazne crte za mjerenje širine teritorijalnog mora iz članka 18. stavka 2. točke 2) i 3) ovoga Zakonika.

(2) Zaljevom iz stavka 1. točke 1) ovoga članka smatra se jasno istaknuta uvala uvučena u kopno, čija je morska površina jednaka površini ili je veća od površine polokruga kojemu je duljina promjera jednaka duljini prave crte koja zatvara ulaz u zaljev.

(3) Morska površina zaljeva mjeri se od crte niske vode uzduž obale zaljeva i prave crte koja zatvara ulaz u zaljev.

Glava III. TERITORIJALNO MORE

Članak 18.

(1) Teritorijalno more Republike Hrvatske je morski pojas širok 12 morskih milja, računajući od polazne crte u smjeru gospodarskoga pojasa.

(2) Polaznu crtu čine:

1) crte niske vode uzduž obala kopna i otoka,

2) ravne crte koje zatvaraju ulaze u luke ili zaljeve,

3) ravne crte koje spajaju sljedeće točke na obali kopna i na obali otoka:

a) rt Zarubača – jugoistočni rt otoka Mrkan – južni rt otoka Sv. Andrija – rt Gruj (otok Mljet),

b) rt Korizmeni (otok Mljet) – otok Glavat – rt Struga (otok Lastovo) – rt Veljeg mora (otok Lastovo) – jugozapadni rt otoka Kopište – rt Velo danče (otok Korčula) – rt Proizd – jugozapadni rt otoka Vodnjak – rt Rat (otok Drvenik mali) – hrid Mulo – hrid Blitvenica – otok Purara – otok Balun – otok Mrtovac – otok Garmenjak veli – točka na Dugom otoku s koordinatama 43°53'12" sjeverne geografske širine i 15°10'00" istočne geografske dužine,

c) rt Veli rat (Dugi otok) – hrid Masarine – rt Margarina (otok Susak) – pličina Albanež – otok Grunj – hrid Sv. Ivan na pučini – pličina Mramori – otok Altiež – rt Kastanjija.

(3) Polazne crte su ucrtane u pomorskoj karti »Jadransko more«, koju izdaje Hrvatski hidrografski institut.

(4) Pri određivanju ravne polazne crte teritorijalnog mora, dijelom obale smatrat će se i najizbočenije stalne lučke građevine koje su sastavni dijelovi lučkog sustava.

Aktuelni Pomorski zakonik je usvojen 2004. godine, pet godina nakon potpisivanja Ugovora o granici između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske od 1999. godine (potpisnici predsjednici država: Alija Izetbegović i Franjo Tuđman).

Zakonom je utvrđeno da je suverenitet Republike Hrvatske i na unutrašnjim morskim vodama Bosne i Hercegovine i shodno tome je „brisana“ granica između dvije države na moru.

S druge strane, u članu 2. Ugovora naznačeno je da državna granica između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske određena na osnovu graničnog stanja u vrijeme prestanka postojanja SFRJ 1991. godine i uzajamnog priznanja Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske 1992. godine. Uz to, Ugovorom su granice identificirane na topografskoj karti 1 : 25.000, uključujući i pomorsku granicu dvije države.

ZAKLJUČCI:

1. Unutrašnje morske vode Republike Hrvatske su članom 7. Zakona utvrđene sa neprekidnim kontinuitetom, bez uvažavanja historijskih granica Bosne i Hercegovine na moru, pripadajućeg dijela Jadranskog mora Bosne i Hercegovine: unutrašnje morske vode Bosne i Hercegovine (cca 14 km²) sa obalom kopna (cca 24 km), te njenih međunarodnih prava (općenito) i pomorskih prava, kao samostalne i suverene države i jedne od jednakopravnih nasljednica SFRJ. Na ovaj način, shodno članu 6. Zakona, Republika Hrvatska je proglasila svoj državni suverenitet na unutrašnjim morskim vodama obalne države Bosne i Hercegovine i iste su, prema zakonodavstvu Republike Hrvatske pripojene Republici Hrvatskoj

putem njenog utvrđenog državnog suvereniteta na unutrašnjim morskim vodama, koje prema članu 7. Zakona obuhvataju, pored ostalog i ukupni dio Jadranskog mora i obalu kopna, koji nesporno pripadaju obalnoj državi Bosni i Hercegovini.

2. Državni suverenitet na unutrašnjim morskim vodama je jednak državnom suverenitetu na kopnu, pa je svaki centimetar mora jednako važan kao i svaki centimetar kopna.
3. Teritorijalno more Republike Hrvatske, odnosno polazne ravne crte su utvđene članom 18. Zakona, bez uvažavanja historijskih granica Bosne i Hercegovine na moru, postojanja unutrašnjih morskih voda Bosne i Hercegovine i njenih međunarodnih pomorskih prava. Ove polazne ravne crte su preuzete iz zakonodavstva SFRJ, i na taj način je Republika Hrvatska sebe proglasila jedinom nasljednicom u ovom dijelu Jadranskog mora, isključujući jednakopravnu nasljednicu Bosnu i Hercegovinu upotpunosti. Ovako postavljene polazne ravne crte, koje zatvaraju susjednu obalnu državu, su u direktnoj suprotnosti sa Konvencijom UN o pravu mora (1982. godina) i Konvenciji o teritorijalnom moru i susjednim zonama (Ženeva 29 April 1958. godine). Vezano s tim, Republika Hrvatska, kao i Bosna i Hercegovina, prilikom pristupanja Konvenciji UN o pravu mora je dala obavezujuću izjavu da će poštovati ove konvencije. Sljedstveno tome, Republika Hrvatska je bila obavezna poštovati navedene konvencije, pa umjesto ravnih polaznih crta ovim zakonom utvrditi bočne polazne crte, kojima bi bio obilježen pomorski plovni put za slobodan pristup otvorenom moru iz unutrašnjih morskih voda Bosne i Hercegovine. To posebno jer je Bosna i Hercegovina postala članicom Konvencije UN o pravu mora (1994), prije više od godinu dana nego Republika Hrvatska (1995).
4. Preuzeti i važeći su: Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni list SFRJ” br. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 i 29/90) i Zakon o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi („Službeni list SR BiH br. 10/84, 36/87, 33/89, 22/90). Ovim zakonima je utvrđeno da je dio Jadranskog mora SRBiH bio dio unutrašnjih morskih voda SFRJ, te da „Pod plovnim putem na obalnom moru...podrazumijeva se dio Jadranskog obalnog mora u Republici“. Nadalje, utvrđeno je da je „pomorski plovni put dobro u opštoj upotrebi“, te da je Bosna i Hercegovina imala sva prava mora kao i ostale republike, uključujući i slobodan pristup otvorenom moru.

Sarajevo, 25.8.2020. godine

Autor: dr.sc. Izet Bajrambašić,
predsjednik Pomorskog društva u Bosni i Hercegovini

Izvor: Pomorski zakonik Republike Hrvatske (<https://www.zakon.hr/z/310/Pomorski-zakonik>), preuzeti Zakon o unutrašnjoj i pomorskoj plovidbi SRBiH (1984.), Zakon o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni list SFRJ” br. 22/77, 13/82, 30/85, 80/89 i 29/90), Konvencija UN o pravu mora (1982), Konvencijom o teritorijalnom moru i susjednim zonama (1958) i „Identifikacija državne granice između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske i druga granična pitanja“ 2013. (www.vpi.ba).